

РЕЦЕНЗИЯ

От Доц.д-р Борис Иванов Матев, д.м.

Доцент към Катедра по ортопедия и травматология на
Медицински факултет към Медицински университет –
София

Относно: Защита на дисертационен труд на тема „Микрохирургия на периферните нерви” по докторска програма „Ортопедия и травматология”, в професионално направление 7.1. Медицина от област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, на докторанта на самостоятелна подготовка към Катедрата по ортопедия и травматология към Факултет „Здравни грижи” към Медицински университет, гр.Плевен - д-р Манчо Вихров Ковачев.

Д-р Манчо Вихров Ковачев завършва висше медицинско образование в Медицински университет – Плевен. Придобита специалност по „Ортопедия и травматология” през 2014г.

Д-р Ковачев е член на БОТА, БДХР, член на Европейското и Световно дружество по хирургия на ръката. Има множество участия в престижни международни конгреси у нас и в чужбина.

Представеният за защита дисертационен труд е написан на 147 стандартни печатни страници, включващ многобройни таблици, фигури и изображения.

Структуриран е в обичайните за този вид научен труд: въведение; цел и задачи; исторически бележки; анатомия на периферните нерви; експериментална част; клинична част; изводи; приноси; библиографска справка.

Целта на проучването е точно и ясно формулирана, а именно да се определи мястото на различните МХТ-ки при различните типове увреди и изготвянето на диагностично-терапевтичен алгоритъм при различните нервни увреди.

Произтичащите за решаване на поставената цел задачи са седем, и тяхното постигане ще отговори на представената цел.

Последователно авторът ни запознава с исторически бележки, които подробно проследяват не само историята, но и най-съвременните схващания за функционирането на периферните нерви. Д-р Ковачев ни запознава и с техническите средства необходими за извършване микрохирургията на периферните нерви, като акцентира върху повишените изисквания за извършването на този тип хирургия. Анатомията на нерва е представена, както с класически схващания, така и такива, базирани на микроскопската анатомия на периферния нерв. Авторът ни представя нервното възстановяване, като набляга на нервното присаждане, една техника, много дискутирана в наши дни.

Глава - Материал и методи : Същата започва с експериментална част. Тя е проведена върху плъхове с

цел включване на всички елементи на нервно-мускулната верига и е направена сравнителна оценка върху тях. Този експеримент е особено ценен за дисертацията, тъй като създава модел за възстановяване на нервни увреди при хора. Авторът е използвал най-съвременните статистически методи за обработка данните от проучването. За оценка на резултатите д-р Ковачев използва хистоморфология и ЕМГ-тестове.

Тези изследвания освен, че дават количествена оценка на нервната регенерация, резултираща в съхранената мускулна маса и обем, съответстват на хистоморфологията, тоест функционалното и структурното възстановяване са основни фактори определящи терапевтичният ефект на приложената хирургична техника.

В клиничната част авторът представя 113 случая, от които 82 травматични увреди на периферните нерви и 31 с компресивни невропатии, раздели в 4 групи.

Болните са разделени със съответните подгрупи. 1. n.Medianus - 23 болни, от които 15 са проследени за срок до 3 години; 2. n.Ulnaris – 17 болни, от които 13 са проследени за срок до 3 години 3; Съчетани: а. увреда на n.Medianus и n.Ulnaris – 10 болни, от които са проследени 6 за срок до 3 години. б. с увреда на съдове 2-ма мишнично ниво и 8-м на предмишнично ниво с. с увреда на кости 4-ри болни d. с увреда на флексорни сухожилия 10 болни 4. n.Radialis – 11 болни, от които са проследени 9 болни за срок до 3 години.

В описаните методи най-силно впечатление правят най-актуалните днешни хирургически техники за възстановяване на увредените нерви, като: използване на фибриново лепило, ентубулизационна техника. За първи път в страната (в колектив) е въведен и нервен трансфер на нервите на дистално ниво чрез CTN техника. Също така приносен характер има и дисталния нервен трансфер при увреди на n.Medianus и n.Ulnaris.

Дисталния нервен трансфер при високи увреди на n.Ulnaris се счита за топ техника в неврохирургията, в наши дни.

Следващите раздели на дисертационния труд резултатите включват различните видове изследвания и оценки на клиничните резултати.

Следват и изводите:

Набляга се на условията за извършване на нервна реконструкция; респективно кога трябва да се извърши вторично възстановяване на нерва.

Последователно се представят отделните видове увреди по групи при съответните пациенти. Посочени са различните видове оперативни техники.

В таблица са представени факторите влияещи върху нервната регенерация. Представени са изводите за нервното възстановяване при различните видове нерви, тяхното ниво и прогноза в зависимост от комплексността на увредата.

При увреди на n.радиалис д-р Ковачев много правилно отбелязва нуждата от ранен сухожилен трансфер в съчетание с нервното възстановяване. Тази глава завършва с очуствените кожни ламба.

Тази техника е много ценна, защото третира нерешени проблеми и се базира на микрохирургически способности.

Базирайки се на гореизложеното авторът предлага терапевтичен алгоритъм, който е много важен за практиката и може да послужи като медицински стандарт в областта на микрохирургията на периферните нерви.

В заключението авторът набляга на най-важните фактори, действащи на нервната регенерация:

1. Място на увредата
2. Заобикалящата го среда и асоциираност с други увреди
3. Кортикален пластицитет

Въведените от автора микрохирургически способности при възстановяването на периферните нерви се правят за пръв път в България (с колектив) и поставят едно ниво съизмеримо с най-добрите световни практики.

Бих посочил следните приноси на дисертанта:

1. Направено е комплексно проучване при различните видове увреди на периферните нерви и оптималния хирургичен подход.
2. Прави се сравнителен анализ между материалите на различните автори включително и нашите.
3. В експериментални условия се прави сравнителен анализ на нервната регенерация при различните нервни анастомози и шевен материал.
4. Въвеждат се комбинирани техники при симултантно приложение на невропластика и ранен дистален нервен (СТН) трансфер.
5. Ранен дистален нервен и сухожилен трансфер при високи нереконструктабилни увреди.
6. Създава терапевтичен алгоритъм при лечението увреди на периферните нерви.

След един продължителен период от време в нашата ортопедична наука в катедрата по ортопедия и травматология към МУ-Плевен се представя втори научен труд посветен на лезиите на периферните нерви, което заслужава нашите адмирации.

Авторът има 3 научни публикации свързани с дисертацията.

Библиографската справка съдържа 283 автори.

Дисертационният труд на д-р Манчо Вихров Ковачев надхвърля изискванията за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”. Дисертацията има приносен характер и може да послужи за основа за по-нататъшни разработки, както и създаване на различни учебни помагала и стандарти в областта на периферната неврохирургия.

Всички посочени досега аргументи ми дават основание да предложа на уважаваното научно жури да присъди на д-р Манчо Вихров Ковачев образователната и научна степен „Доктор” и уверено ще гласувам „ЗА”.

Доц.д-р Борис Матев, д.м.

